

رویکردی نوین به دانش کارآفرینی

مؤلفین:

علی بابایی کارنامی

رئیس مقام وزیر و مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی مازندران، عضو شورای عالی اشتغال کشور
کارشناس ارشد اقتصاد گرایش برنامه ریزی، مدرس دانشگاه

غلامعلی گل افشانی جویباری

کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی مازندران
مدرس دانشگاه و پژوهشگر

محمد تقی معتمدی تلاوکی

دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، معلم نمونه کشوری
مدرس دانشگاه و پژوهشگر

سرشناسه : بابائی کارنامی، علی، ۱۳۵۱.
 عنوان و نام پدید آور : رویکردی نوین به دانش کارآفرینی.
 مشخصات نشر : ساری: علیم نور، ۱۳۹۲.
 مشخصات ظاهری : ۱۹۰ ص. : جدول، نمودار.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۶۹۰-۰-۶

وضعیت فهرست نویسی : فیا.
 یاداشت : کتابنامه.
 موضوع : کارآفرینی - کارآفرین.
 موضوع : کارآفرینی سازمانی.
 موضوع : خلاقیت و کارآفرینی.
 شناسه افزوده : گل افشانی جویباری، غلامعلی، ۱۳۵۸.
 شناسه افزوده : معتمدی تلاوکی، محمد تقی، ۱۳۵۰.
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۲ ر ۲۳ ب/ HB۶۱۵
 رده بندی دیویی : ۲۲۸/۰۴
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۲۷۹۵۵۷

مرکز بحث: مازندران - ساری خیابان حرم الله - بخش کوچه شهرداری - انتشارات علیم نور. - ۷۸۷۲-۳۲۰-۱۵۱-۰-۰
 ۹۱۱۱۵۷۴۵۸۸-۰۰۹۱۱۳۱۹۸۴۴

شناسنامه ی کتاب

- ♦ نام کتاب: رویکردی نوین به دانش کارآفرینی.
- ♦ مؤلفین: علی بابایی کارنامی، غلامعلی گل افشانی جویباری، محمد تقی معتمدی تلاوکی.
- ♦ ویراستار: سیده فاطمه فضلی سید محله.
- ♦ تایپ، امور رایانه و صفحه بندی: سیده فاطمه فضلی سید محله.
- ♦ طرح روی جلد: جعفر قربانی.
- ♦ تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه.
- ♦ ناشر: علیم نور
- ♦ چاپخانه: شرکت تعاونی مجتمع چاپ و بسته بندی نسرين آمل ۳۲۴۳۹۵۱-۱۲۱-۰
- ♦ صحافی: شرکت تولیدی دفترسازی نسرين ۳۲۲۸۲۲۸-۱۲۱-۰
- ♦ نوبت چاپ اول: ۱۳۹۲.
- ♦ قیمت: ۱۲۰,۰۰۰ ریال.

کلیه ی حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری و ترجمه برای ناشر محفوظ است.
 (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است.)

ISBN:

۹۷۸-۶۰۰-۹۴۰۶۹۰-۰-۶

شابک:

۸	پیش گفتار (۱)
۱۱	پیش گفتار (۲)
۱۲	مقدمه

فصل اول - مفاهیم و کلیات

۲۰	مقدمه
۲۴	مفهوم کارآفرینی و سیر تاریخی و تکاملی آن
۲۸	تعاریف کارآفرینی از دیدگاه صاحب نظران
۴۷	تاریخچه کارآفرینی در ایران
۵۰	تجارب کارآفرینی در دیگر کشورها
۵۲	چرا کارآفرینی مهم است؟
۵۷	اهمیت کارآفرینی
۵۸	ویژگیها و خصوصیات کارآفرینان
۶۳	ویژگی های کارآفرینان از دیدگاه جامعه شناختی
۶۳	ویژگی های کارآفرینان از دیدگاه روان شناختی
۶۴	ویژگی های کارآفرینان از دیدگاه جمعیت شناختی
۶۶	نتیجه گیری
۷۱	پیشنهاد

فصل دوم - خلاقیت و کار آفرینی

مقدمه.....	۷۳
جنبه های خلاقیت.....	۷۷
فضای قابل رشد خلاقیت.....	۷۷
موانع خلاقیت.....	۷۸
راهکارهای تقویت خلاقیت.....	۷۸
خلاقیت در کسب و کار.....	۷۹
ویژگی های کلی افراد خلاق.....	۸۰
مخاطره پذیری.....	۸۱
مرکز کنترل درونی.....	۸۲
افسانه هایی در مورد کار آفرینی.....	۸۶
توسعه کار آفرینی.....	۸۶
نوع شناسی کار آفرینی.....	۹۵
کار آفرینی فردی.....	۹۸
کار آفرینی درون سازمانی.....	۹۸
کار آفرینی سازمانی یا سازمانهای کار آفرینانه.....	۹۹
پیوستار کار آفرینان.....	۱۰۲
نقش آموزش در کار آفرینی.....	۱۰۳
نوآوری.....	۱۰۶
فرآیند نوآوری.....	۱۰۶
انواع نوآوری.....	۱۰۸
نتیجه گیری.....	۱۰۹

فصل سوم - مکاتب، رویکردها و الگوهای کارآفرینی

۱۱۴		مکاتب فکری کارآفرینی
۱۲۰		رویکردهای کارآفرینی
۱۲۱		مدل‌ها و الگوهای کارآفرینی
۱۳۰		کارآفرینی و ارتقاء بهره‌وری
۱۴۳		نتیجه‌گیری

فصل چهارم - کارآفرینی سازمانی

۴۸		تعاریف کارآفرینی سازمانی
۵۱		فرآیند کارآفرینی سازمانی
۵۱		ویژگی‌های سازمانی
۵۲		تصمیم‌به‌انجام فعالیت کارآفرینانه سازمانی
۵۵		عوامل موثر بر تسهیل کارآفرینی سازمانی
۵۶		رابطه میان استراتژی تنوع و کارآفرینی سازمانی
۵۷		رابطه میان یادگیری سازمانی و کارآفرینی سازمانی
۵۹		نوآوری در فرآیند تولید و ارائه محصول خدمت
۶۰		تجدید ساختار درونی
۶۱		ریسک‌پذیری
۶۲		موانع و محدودیتهای کارآفرینی درون سازمانی
۶۲		ماهیت سازمان‌های بزرگ
۶۵		موانع کارآفرینی سازمانی
۶۶		موانع داخلی
۶۸		موانع محیطی
۷۰		موانع برآیندی
۷۱		موانع توسعه کارآفرینی سازمانی در ایران
۷۴		نتیجه‌گیری
۷۶		فهرست منابع و مآخذ

تقدیم به:

تقدیم به او که نخستین درس عقده گشایی و راز لمس
لطیف ترین عواطف بشری راه، در رفتار پر بخشش و گفتار پر
تفاهم خویشی، به ما آموخته است. اساتید، معلمان،
دانشجویان و کسانی که در راه اسلام و اعتلای کشور
اسلامی ما جان فشانی کردند.

مؤلف

پیش گفتار (۱)

اصطلاح کارآفرین از واژه فرانسوی Eenteprendre به معنای مبادرت نمودن متعهد شدن و اقدام کردن استخراج گردیده است. واژه کارآفرینی در اوایل سده شانزدهم میلادی به لحاظ اهمیت حفظ و حراست از کبان یک ملت و کنترل مرزها در برابر دشمنان در حوزه ارتش و نظامی‌گری مطرح بود و فرمانده هایی که می‌توانستند با آرایش صحیح نظامی موجبات پیروزی را برای کشور خود فراهم نمایند، کارآفرین می‌نامیدند. از آن پس درباره دیگر انواع مخاطرات نیز این واژه با محدودیت هایی مورد استفاده قرار گرفت. فرانسویان پیمانکارانی را مشغول احداث سازه های زیربنایی مانند پل، بندر، جاده و تاسیسات مهم بودند با این نام می خواندند. با توجه به ابعاد و جلوه های متنوعی که از مفهوم کلی کارآفرین قابل برداشت است، این مفهوم به سرعت در حوزه های مختلف علوم انسانی نظیر اقتصاد، علوم رفتاری و مدیریت وارد شد و هر یک از محققان و صاحب نظران توجه به زمینه تخصصی و فکری خود به آن نگریستند.

اصطلاح کارآفرین در معنا و مفهوم فعلی را اولین بار ژوزف شومپیتر به کاربر این اقتصاددان اتریشی الاصل ساکن آمریکا که او را پدر علم کارآفرینی می‌نامند بر این باور بود که رشد و توسعه اقتصادی در یک نظام، زمانی میسر خواهد بود که افرادی که در میان سایر آحاد جامعه با فرایذیری به نوآوری دست بزنند و این کار روشها و راه حل‌های جدید را جایگزین راهکارهای ناکارآمد قبلی کنند. مک کلراند تعریف گسترده تری از کارآفرینی ارائه می‌نماید و فرآیند کارآفرین را فراتر از شغل و حرفه بلکه یک شیوه زندگی تعبیر می‌نماید به طوری خلاقیت و نوآوری عشق به کار و تلاش مستمر، پویایی، مخاطره پذیری، آینه نگری، ارزش آفرینی، آرمان گرایی، فرصت گرایی، نیاز به پیشرفت و مشاندیشی را زیر بنا و ارسال زندگی کارآفرینانه می‌پندارند.

در این زندگی شکست مفهومی ندارد، به جز اینکه پله ای برای بالا رفتن، موقعیتی برای آموختن، تصور ناقصی از واقعیت، ابهامی که در هدف وجود دارد واقع ای که هنوز فواید آن به سود تبدیل نشده است. در این زندگی پول انگیزه اصلی و اولیه فعالیت‌های اقتصادی نیست بلکه معیاری برای سنجش میزان موفقیت فرد محسوب می شود. در زندگی کارآفرینانه هدف اصلی از کار و فعالیت ارضاء حس کنجکاوی، تحقق بخشیدن به آرمانها، آزاد سازی انرژی‌های ذهنی و تبدیل آنها به ایده‌های عملی و نهایتاً خلق ارزش است و همه چیز تحت الشعاع آرمان مشخص قرار می گیرد. کارآفرینی فرآیندی است که با طعم کسب و کار که باعث ایجاد تغییر و تحول از طریق نوآوری می شود، و بانی آن افرادی هستند که فرصت های اقتصادی را در می یابند و یا خود چنین فرصتهایی را می آفرینند و خالق ارزشهایی برای خود و جامعه می شوند. کارآفرینی فرآیندی است که در آن فرد کارآفرین با ایده های خلاق و جدید و با استفاده مناسب از منابع، دست به شکار فرصتها زده و با پذیرفتن ریسکهای موجود، کسب و کاری نو و با ارزش ایجاد می کند. آنچه مسلم است جهت توسعه کشور و ایجاد رفاه و ثروت در خانواده و جامعه، پرداختن به مقوله کارآفرینی امری اجتناب ناپذیر است. هر چند از دیر باز این امر مورد توجه بشر بوده ولی پس از انقلاب صنعتی و به خصوص در قرن ۱۹ و ۲۰ میلادی اهمیت این موضوع بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته است.

افزایش جمعیت، افزایش نیازهای جدید، تشدید رقابت های صنعتی و اقتصادی و... عواملی هستند که بشر امروزی را به اهمیت این موضوع (کارآفرینی) مجاب نموده است. باید قبول کرد بین پیشرفت و توسعه کشورها و سرمایه گذاری مادی و معنوی در مقوله کارآفرینی، رابطه مستقیمی وجود دارد. اهمیت این موضوع سبب گشت تا صاحب نظران اقتصادی و علوم رفتاری این مقوله را به صورت نهادینه، راهبردی و الگوپذیر در آورده تا بتوان آنرا به صورت الگوریتمی اجرا پذیر و موثر در پیشرفت فرد و جامعه، ارائه داد.

نتیجه آنکه این امر تبدیل به علمی نوین در عصر اخیر گردید و هم اکنون اکثر کشورها به خصوص کشورهای توسعه یافته با سرمایه گذاری روی این موضوع و ایجاد امکانات آموزشی و حمایت‌های کافی از کارآفرینان عوامل منفی این امر (از جمله ریسک و ابهام در نتیجه) را تحت پوشش قرار داده، تا کارآفرینان با انگیزه ای دو چندان در جهت منافع خویش و جامعه قدم بردارند. در زندگی کارآفرینان هدف اصلی از کار و فعالیت ارضاء حس کنجکاوی، تحقق بخشیدن به آرمانها، آزاد سازی انرژی های ذهنی و تبدیل آنها به ایده های عملی و نهایتاً خلق ارزش است و همه چیز تحت الشعاع آرمان مشخص قرار می گیرد. کارآفرینی فرآیندی است که با طعم کسب و کار که باعث ایجاد تغییر و تحول از طریق نوآوری می شود، بانی آن افرادی هستند که فرصت‌های اقتصادی را در می‌یابند و یا خود چنین فرصتهایی را می‌آفرینند و خالق ارزشهایی برای خود و جامعه می‌شوند.

کارآفرینی فرآیندی است که در آن فرد کارآفرین با ایده های خلاق جدید و با استفاده مناسب از منابع، دست به شکار فرصتها زده و با پذیرفتن ریسکهای موجود، کسب و کاری نو و با ارزش ایجاد می کند. امید آنکه کشور نیز در این راستا با ایجاد نهادهای آموزشی و حمایتی موثر در بخش خصوصی دولتی، کارآمدی و بهره وری بیشتر منابع انسانی در عرصه فردی و سازمانی را ارمغان آورد. کارآفرینان، اندیشه خیال پردازانه و خلاقانه را با یک توانایی پردازش منطقی و سیستماتیک درهم می آمیزند؛ این ترکیب کلید موفقیت است. به علاوه کارآفرینان بالقوه همراه در جستجوی فرصتهای منحصر به فرد برای برآورد خواست ها و نیازها هستند. آنها پتانسیل اقتصادی را با مطرح ساختن پیوس پرسشهایی از قبیل «اگر ... چه؟» یا «چرا که نه ...» حس می کنند. کارآفرینان توانایی دیدن، تشخیص و ایجاد فرصتها را در خود پرورش می دهند، حال آنکه دیگران فقط مشکلات را می بینند؛ گفته شده است که نخستین قاعده بر توسعه بینش کارآفرینی، تشخیص به کار بستن این قاعده بدین معنا است، کارآفرین، مشکل را از هر زاویه ممکن مورد تحلیل قرار می دهد؛ مشکل چیست

چه کسی از آن تاثیر می پذیرد ؟ چگونه بر آنها تاثیر می گذارد؟ امروزه کارخانه های اتومبیل سازی، نیروگاه های برق و بانک ها در اکثر کشورهای جهان خصوصی هستند و در بخش خصوصی به موفقیت رسیدند و این اهمیت بخش کارآفرینی و دانش کارآفرینی را نشان می دهد. این کتاب دیدگاهی از دانش کارآفرینی، را به عنوان یک فرایند که تغییر اجتماعی را تسریع می کند و مبانی دانش کارآفرینی را مورد بررسی قرار می دهد.

اگر چه کتاب حاضر حاوی مفاهیم و موضوعات ارزنده ای است که آشنایی و شناخت آنها قطعاً کمک موثری در امر «دانش کارآفرینی» می باشد، اما عاری از نقص نخواهد بود. این کتاب قابل استفاده اساتید، معلمان، مدیران، دانشجویان و پژوهشگران می باشد. لذا از استادان دانشگاه، معلمان، مدیران، محققین و دانشجویان انتظار می رود کمبودها و نارسایی ها را به دیده اغماض نگریسته و با ارائه نظرات و پیشنهادات در جهت رفع کاستی ها و معنای مطالب، ما را یاری دهند.

شکر خدا که هر چه طلب کردم از خدا . بر منتهای همت خود کامران شدم

«مولفین»

پیش گفتار (۲)

در جهان امروز پژوهش و تحقیق، اساس و بنیاد همه پیشرفت ها و توسعه امور محسوب می شود. به طوری که «توانایی» در گرو «دانایی» است و می توان گفت بدون دانایی، توانایی جایگاهی ندارد. همان طوری که حضرت علامه ابوالفضائل حسن زاده آملی حفظه الله فرموده است :

منم آن تشنه دانش که گر دانش بود آتش

مرا اندر دل آتش همی باشد نشیمنها

انتشارات «علیم نور» از زمان تاسیس و شروع فعالیت خود، همواره تلاش وافر در جهت بسط و توسعه علوم و امور فرهنگی داشته است. به طوری که دستاوردهای متعددی در خصوص نشر امور علمی از خود به جای گذاشت. کتاب حاضر منبع مناسب، مفید و ارزشمندی برای «اساتید و معلمان» «دانشجویان» دانش پژوهان» و بویژه «کارآفرینان» می باشد. مولفین که دارای سابقه تدریس در مراکز دانشگاهی می باشند هدف این کتاب دیدگاهی از دانش کارآفرینی، را به عنوان یک فرایند که تغییر اجتماعی را تسریع می کند و مبانی دانش کارآفرینی مورد بررسی قرار می دهد.

انتشارات «علیم نور» این افتخار دارد که در زمینه نشر و توسعه علمی از نظر ارزشمند مولف محترم بهره مند گردیده و این افتخار را دارد که کتاب های بعد این مولفین را به چاپ برساند. امید است استادان، دانش پژوهان و صاحب نظران جهت اصلاح بیشتر کتاب حاضر و تدوین دیگر آثار، از ارائه پیشنهادات و نظرات خود به این مرکز دریغ ننمایند.

مقدمه

برای رسیدن به اهداف ذکر شده، کتاب حاضر در چهار فصل تنظیم شده است:

فصل اول: در این فصل به مفاهیم و کلیاتی چون مفهوم کارآفرینی و سیر تاریخی و تکاملی آن، اهمیت کارآفرینی و ویژگی‌ها و خصوصیات کارآفرینان ... پرداخته شده است.

فصل دوم: در این فصل به مباحثی چون خلاقیت و کارآفرینی، خلاقیت در کسب و کار، ویژگی‌های کلی افراد خلاق، فرآیند نوآوری، و ... پرداخته شده است.

فصل سوم: در این فصل به مکاتب، رویکردها و الگوهای کارآفرینی اکتفا نموده ایم.

فصل چهارم: در این فصل به تعاریف کارآفرینی سازمانی، فرآیند کارآفرینی سازمانی، عوامل موثر بر تسهیل کارآفرینی سازمانی و رابطه میان یادگیری سازمانی و کارآفرینی سازمانی ... پرداخته شده است.

امید است این کتاب برای اساتید گرامی، معلمان، دانشجویان همه ی علاقه مندان جهت مطالعه، سودمند واقع شود و از این روش، به عنوان یک روش مطلوب آموزشی در امور یاددهی و یادگیری در عصر کارآفرینی بهره گیرند. جا دارد مراتب تقدیر و تشکر خالصانه خود را از کلیه کسانی که اینجانبان را مورد حمایت و تشویق قرار داده‌اند.

بخصوص اساتید محترم پرفسور احمد جعفری صمیمی استاد دانشگاه اقتصاد مازندران، دکتر محمود محمودزاده معاونت محترم پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزکوه و دکتر کیومرث نیازآذری ریاست محترم دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری اعلام نماییم. در پایان از همه ی خوانندگان محترم تقاضامندییم نظرات، پیشنهادات و انتقادات خود را به آدرس پست الکترونیکی ارسال نموده مؤلفین را از نظرات ارزشمند خود بهره‌مند سازند.

Alimounour@Yahoo.com.